

ДСНС УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ

ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (М. ВІННИЦЯ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища

подковник служб

цивільного захисту

Микола ГОВОРУЩАК

« 06 » вересня 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

з вибіркової дисципліни

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього рівня вищої освіти, окрім спеціальності «Пожежна безпека», (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека

Вінниця-2022

Матеріально-технічне забезпечення. Освітня програма підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього рівня вищої освіти, окрім спеціальності «Пожежна безпека», (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека. Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 2022.

Освітню програму складено на основі стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України від 06.04.2022 № 308, та освітньо-професійної програми «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 261 Пожежна безпека, затвердженої наказом училища від 04.07.2022 № 67-ОП.

Укладач:

Викладач спеціальних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії

 Павло ПЕТРОВСЬКИЙ

РЕКОМЕНДОВАНО

До розгляду на засіданні педагогічної ради
навчальним відділенням цивільного
захисту та безпеки життєдіяльності

Протокол №1 від 04 липня 2022 року

Начальник відділення-майстер виробничого
навчання навчального відділення цивільного
захисту та безпеки життєдіяльності

підполковник служби цивільного захисту

 Руслан ТКАЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради училища

Протокол №1 від 06 липня 2022 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій – це комплекс організаційно-технічних заходів з накопичення до установлених норм запасів матеріальних засобів і своєчасного забезпечення ними підрозділів, збереження та підтримання цих засобів у стані, який забезпечує своєчасне приведення їх у готовність до застосування, освоєння особовим складом зразків техніки та засобів малої механізації, а також своєчасного оновлення при пошкодженні, поповнення матеріальних засобів в підрозділах замість витрачених, задоволення побутових та фінансових потреб.

Мета вивчення дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення» полягає в тому, щоб навчити здобувачів освіти вмінню застосовувати отриманні знання як в повсякденній діяльності, так і при виконанні завдань за призначенням. Оволодіння дисципліною надає здобувачам освіти твердих знань основних законодавчих і нормативно-правових документів з питань матеріального та технічного забезпечення підрозділів оперативно-рятувальної служби, уміння організовувати роботу з матеріальними цінностями, а також прищеплює навички роботи зі службовими документами стосовно матеріально-технічного забезпечення. Здобувачі освіти повинні мати уяву про організацію господарства та порядок підготовки пожежно-рятувального підрозділу до експлуатації в осінньо-зимовий період.

Як прикладна навчальна дисципліна «Матеріально-технічне забезпечення» узагальнює і використовує практичний досвід діяльності аварійно-рятувальних та пожежно-рятувальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій з питань матеріально-технічного забезпечення.

Теоретичний матеріал базується на основі таких дисциплін як «Аварійно-рятувальна техніка та обладнання», «Пожежно-технічне обладнання».

Завдання дисципліни передбачає:

- ознайомлення із основними завданнями та принципами матеріального і технічного забезпечення;
- вивчення порядку закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти;
- ознайомлення із обов'язками посадових осіб щодо організації матеріально-технічного забезпечення;
- ознайомлення із організацією господарської діяльності пожежно-рятувального підрозділу;
- ознайомлення із порядком придбання, взяття на облік та списання матеріальних цінностей;
- ознайомлення із порядком отримання та збереження паливно-мастильних матеріалів в підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
- ознайомлення із порядком підготовки підрозділу до експлуатації в осінньо-зимовий період.

У результаті вивчення дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення» здобувачі освіти повинні мати загальні та спеціальні компетентності.

Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, ведення службової документації;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності, охорони праці та санітарно-гігієнічних вимог.

Програмні результати навчання:

- дотримуватися вимог законодавства, державних та міжнародних стандартів в професійній діяльності;
- планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність підпорядкованого особового складу;
- здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері пожежної безпеки та цивільного захисту населення і територій.

Засоби діагностики успішності навчання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- контрольна робота.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділів, тем	Всього годин	Кількість аудиторних годин					самостійна робота
			всього	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	контрольна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів в системі ДСНС України. Джерела фінансування відповідно за напрямками з матеріально-технічного забезпечення	4	2	2	-	-	-	2
2	Організація бухгалтерського обліку основних засобів в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України	6	4	2	2	-	-	2
3	Порядок видачі та списання товарно-матеріальних цінностей	8	6	2	2	2	-	2
4	Фінансово-господарська діяльність пожежно-рятувальних підрозділів	6	4	2	2	-	-	2
5	Порядок експлуатації основних видів аварійно-рятувальної та спеціальної техніки пожежно-рятувальних підрозділів	6	4	2	2	2	-	2
6	Порядок забезпечення підрозділів ДСНС України паливо-мастильними матеріалами	9	6	2	2	2	-	3
7	Організація та порядок підготовки об'єктів, будівель та споруд підрозділу до експлуатації в осінньо-зимовий період	4	4	2	2	-	-	-
8	Контрольна робота	-	-	-	-	-	2	-
	Всього годин/кредитів ЄКТС	45/1,5	32	14	12	4	2	13

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1. Матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС України. Джерела фінансування відповідно за напрямками з матеріально-технічного забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів, як складова всебічного забезпечення в системі ДСНС України.

Загальні положення та вимоги керівних документів щодо матеріально-технічного забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів. Організація, мета, основні завдання та принципи матеріального і технічного забезпечення підрозділів. Схема забезпечення, структура та завдання органів управління матеріально-технічним забезпеченням.

Придбання та отримання матеріально-технічних засобів пожежно-рятувальними підрозділами ДСНС України.

Види придбання та отримання матеріально-технічних засобів пожежно-рятувальними підрозділами. Фінансове планування та елементи фінансового забезпечення. Сутність державного бюджету. Доходи і видатки державного бюджету. Поняття економічної класифікації видатків бюджету.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 11.

2. Організація бухгалтерського обліку в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України

Організація та ведення бухгалтерського обліку в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України. Загальні положення керівних документів щодо обліку матеріальних цінностей. Визначення термінів (основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи).

Організація бухгалтерського обліку в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. План рахунків бюджетних установ та його структура. Первинні документи. Організація документообігу. Оприбуткування та взяття на облік, зберігання та видачі матеріальних цінностей. Облік основних засобів в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Облік запасів та малоцінних швидкозношуваних предметів в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій

Практичне заняття 1. Облік основних засобів, запасів та малоцінних та швидкозношуваних предметів в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Рекомендована література: 5, 6, 7.

3. Порядок видачі та списання товарно-матеріальних цінностей

Основи ведення обліку, видача та списання майна в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України. Особливості обліку видачі та списання майна в пожежно-рятувальних підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Порядок документального оформлення видачі матеріальних цінностей. Послідовність виписки документів та документальне проведення списання матеріальних цінностей. Порядок виключення з обліку зношених та відпрацьованих матеріальних цінностей.

Процес виписки документів та документальне проведення списання матеріальних цінностей. Порядок списання матеріальних цінностей виявлених в результаті інвентаризації внаслідок нестачі, викрадення або якщо винні в цьому посадові особи не встановлені. Основні терміни експлуатації матеріальних засобів по службах матеріально-технічного забезпечення. Функції комісії зі списання матеріальних цінностей підрозділу.

Типові форми документів по списанню матеріальних цінностей, правила їх заповнення. Порядок списання майна у підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Основні терміни експлуатації матеріальних засобів.

Практичне заняття 2. Порядок оформлення типових форм документів по видачі та списанню матеріальних цінностей, транспортних засобів та методика їх заповнення.

Рекомендована література: 5, 8, 9.

4. Фінансово-господарська діяльності пожежно-рятувальних підрозділів.

Організація фінансово-господарської діяльності в пожежно-рятувальних підрозділах ДСНС України. Види та форми внутрішнього фінансового контролю, їх характеристика. Документи, які регламентують фінансово-господарську діяльність підрозділу. Позапланові, раптові перевірки товарно-матеріальних цінностей. Договори про матеріальну відповідальність.

Регулювання фінансово-господарської діяльності. Порядок регулювання інвентаризаційних різниць. Порядок проведення інвентаризації матеріальних цінностей. Форми документів з інвентаризації, порядок їх оформлення. Перевірка та оформлення результатів інвентаризації. Порядок регулювання інвентаризаційних різниць.

Практичне заняття 3. Проведення інвентаризації у підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Перевірка та оформлення результатів інвентаризації.

Рекомендована література: 10, 19.

5. Порядок експлуатації основних видів пожежної, аварійно-рятувальної та спеціальної техніки підрозділів

Технічне забезпечення підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Поняття технічного забезпечення підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Послідовність та зміст проведення

технічного огляду транспортних засобів посадовими особами оперативно-рятувальної служби Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Порядок реєстрації транспортних засобів. Порядок зняття з обліку та облік зареєстрованих транспортних засобів.

Порядок списання та строки експлуатації основних видів техніки, агрегатів та інших технічних засобів підрозділу.

Порядок оформлення документів на установку та зняття основних вузлів та агрегатів транспортного засобу. Порядок оформлення документів щодо передачі в ремонт техніки та технічних засобів.

Проведення технічного огляду транспортних засобів посадовими особами оперативно-рятувальної служби ДСНС України.

Планування та проведення технічного огляду. Норми належності основних видів пожежної, аварійно-рятувальної та спеціальної техніки пожежно-рятувальних підрозділів.

Зразки форм обліку, списання, реєстрації, передачі в ремонт основних видів пожежної, аварійно-рятувальної та спеціальної техніки пожежно-рятувальних підрозділів.

Практичне заняття 4. Документальне оформлення порядку списання, передачі в ремонт, установки та зняття вузлів та агрегатів основних видів техніки підрозділу.

Рекомендована література: 11, 12, 13, 14.

6. Порядок забезпечення підрозділів ДСНС України паливо-мастильними матеріалами

Забезпечення підрозділів ДСНС України паливо-мастильними матеріалами. Загальні положення щодо організації забезпечення паливо-мастильними матеріалами підрозділів. Класифікація пального, мастильних матеріалів та спеціальних рідин. Обов'язки посадових осіб підрозділу щодо витрат та зберігання паливо-мастильних матеріалів. Правильне і своєчасне проведення у книгах і картках обліку записів, пов'язаних з переміщенням і зміною якісного (технічного) стану майна служби пально-мастильних матеріалів, правильність відображення цін, здійснення систематичного контролю за збереженням паливно-мастильних матеріалів.

Процес використання, нормування і витрати паливно-мастильних матеріалів. Норми витрати пального основних зразків пожежної, аварійно-рятувальної техніки та технічних засобів. Документи, які ведуться в підрозділі по обліку пального. Порядок складання звітних документів щодо витрат паливо-мастильних матеріалів.

Практичне заняття 5. Методика відпрацювання документів, які ведуться в підрозділі по обліку пального.

Рекомендована література: 15, 16.

7. Організація та порядок підготовки об'єктів, будівель та споруд підрозділу до експлуатації в осінньо-зимовий період

Порядок проведення робіт для оздоблення приміщень, будівель та споруд.

Загальні та часткові огляди будівель, окремих конструкцій, частин будинків, комунальних споруд. Порядок виписки та списання будівельних матеріалів. Норми списання будівельних матеріалів. Капітальне будівництво та виконання поточних ремонтів. Поточний і капітальний ремонт будівель і споруд та періодичність їх проведення. Перелік основних ремонтно-будівельних робіт поточного і капітального ремонтів будівель та комунальних споруд. Мінімальна тривалість ефективної експлуатації елементів будівель.

Комплексні заходи з підготовки об'єктів до осінньо-зимового періоду. Порядок виписки та списання (оформлення) малоцінних та швидкозношуваних матеріалів та вилучення їх з бухгалтерського обліку. Економія енергоносіїв, визначення пріоритетних напрямків економії

Практичне заняття 6. Методика складання кошторису на виконання будівельних робіт.

Рекомендована література: 17, 18.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закон України “Про Державний бюджет України на 2022 р”.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 р. №921 “Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт та послуг за державні кошти”.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2006 року №278 “Про заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 426 “Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань та осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”.
4. Наказ Державного Казначейства України від 8.12.2006 № 330 “Роз’яснення щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету”.
5. Наказ Державного Казначейства України від 2.12.1997 № 125/70 “Про затвердження типових форм обліку та списання основних засобів, що належать установам та організаціям, які утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, та Інструкції з їх складання”.
6. Наказ МНС України від 17.01.2006 № 156 “Про затвердження Інструкції про порядок відображення в обліку бюджетних установ операцій з централізованого постачання матеріальних цінностей ”.
7. Наказ Міністерства Фінансів України від 10.12.1999 № 114 “Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ”.
8. Наказ МНС України від 14.03.2007 № 142 “Про затвердження Порядку списання матеріальних цінностей з балансу у підрозділах, на підприємствах, в установах і закладах МНС, що фінансуються з Державного бюджету України”.
9. Наказ МНС України від 25.12.2000 № 901 “Норми табельної належності, витрат і термінів експлуатації пожежного, технологічного і гаражного обладнання, інструменту, індивідуального озброєння та спорядження, ремонтно-експлуатаційних і будівельних матеріалів, господарського інвентарю і меблів у підрозділах і навчальних закладах пожежної охорони МНС України”.
10. Наказ Міністерства Фінансів України від 30.10.1998 № 90 “Про затвердження Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ”.
11. Наказ МНС України від 08.04.2009 № 319 “Про заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 23.08.2005 № 795 “Про затвердження опису та зразків форменого одягу і відповідних знаків розрізнення особового складу органів і підрозділів цивільного захисту і норм забезпечення форменим одягом”.
12. Наказ МНС України від 07.03.2006 № 124 „Про затвердження Правил проведення технічного огляду транспортних засобів МНС України”.
13. Наказ МНС України від 07.03.2006 № 125 „Про затвердження Правил реєстрації та обліку транспортних засобів МНС України”.

14. Наказ ДСНС України від 27.06. 2013 №432 “Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах і підрозділах ДСНС України”
15. Наказ Міністерства транспорту України від 05.08.2008 № 973 внесення змін до Наказу Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43 “Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті”
16. Наказ ДСНС України від 16.04.2013 № 141 «Про впорядкування списання пально-мастильних матеріалів у підрозділах ДСНС України»
17. Наказ ДСНС України 27.06.2013N433 “Методичні рекомендації щодо впровадження єдиного підходу до облаштування та утримання територій і об’єктів майнових комплексів підрозділів цивільного захисту”
18. Наказ Держбуду України від 16 січня 1998 р. N 4 Правила складання кошторисної документації і визначення базисної та розрахункової кошторисної вартості будівництва (ДБН IV-16-98, частина I)

Додаткова:

19. Шарманська В.М. Первинна документація і реєстри бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. – Київ.: Знання – Прес, 2003.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни
«Матеріально-технічне забезпечення»

Рівень підготовки	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1	2	3
Початковий рівень	1	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнання явищ, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більше 20 % від загальної кількості тестів; зіштовхується із труднощами під час виконання практичних робіт.
	2	Здобувач освіти може усно відтворити теоретичний матеріал; спроможний вибрати вірний варіант відповіді на рівні „так” „ні”; частково виконує практичні завдання, не вміючи їх правильно оформляти; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	3	Здобувач освіти може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про процеси, що пов’язані із матеріально-технічним забезпеченням пожежно-рятувального підрозділу ДСНС України; слабо орієнтується в матеріалі дисципліни; відсутні сформовані уміння та навички; не вміє скласти висновки до усної відповіді чи практичної роботи; виконує 30% від загальної кількості тестів.
Середній рівень	4	Здобувач освіти має початковий рівень знань; за допомогою викладача здатен відтворити навчальний матеріал; слабо орієнтується в поняттях; має значні труднощі при аналізі та порівнянні; недостатньо усвідомлено користується довідковою інформацією; за допомогою викладача виконує практичні роботи з неповним їх оформленням; виконує 45% від загальної кількості тестів.
	5	Здобувач освіти знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його з помилками та неточностями; уміє описати деякі процеси, що пов’язані з матеріально-технічним забезпеченням пожежно-рятувального підрозділу ДСНС України; формулює поняття, наводить приклади, має стійкі навички роботи з текстом, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; самостійно виконує практичні завдання; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної

1	2	3
		кількості тестів.
Достатній рівень	6	Здобувач освіти самостійно дає відповідь на більшість визначень; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево порівняти та аналізувати процеси, за допомогою викладача встановлює причинно-наслідкові зв'язки; заповняє прості форми звітності; виконує 65% відсотків від загальної кількості тестів.
	7	Здобувач освіти правильно відтворює логіку вивченого матеріалу, самостійно та логічно викладає матеріал з матеріально-технічного забезпечення, правильно використовує предметну термінологію; самостійно заповнює форми документації та знає методику і порядок оформлення типових документів
	8	Здобувач освіти достатньо засвоїв основні поняття, категорії, виявляє розуміння основоположних теорій і фактів, що торкаються матеріально-технічного забезпечення пожежно-рятувального підрозділу; вільно використовує навчальний матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події; здатен на порівняльну характеристику явищ, формулює чітку аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого курсанта, учня; виправляє допущені помилки; застосовує здобуті знання на практиці; має сформовані експериментальні уміння, але при цьому висновкам бракує чіткості; здатен опрацьовувати матеріал самостійно; виконує 80% від загальної кількості тестів.
	9	Здобувач освіти вільно оперує вивченим матеріалом; пояснює зв'язки між певними процесами; самостійно аналізує і систематизує їх, висловлює стандартну аргументацію про вивчений матеріал; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації викладача; виконує прості творчі завдання; самостійно і правильно виконує практичні роботи, роблячи чіткі висновки; виконує 85% загальної кількості тестів.

1	2	3
Високий рівень	10	Здобувач освіти має глибокі та повні знання навчального матеріалу; володіє набутими знаннями; може визначити тенденцію та протиріччя процесів, що пов'язані із матеріально-технічним забезпеченням пожежно-рятувального підрозділу; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно аналізує і розкриває суть явищ і процесів, систематизує та встановлює причинно-наслідкові зв'язки; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується в нестандартних ситуаціях; виконує практичні завдання, правильно їх оформляє та робить логічні та послідовні висновки відповідно до мети роботи; здатен надати допомогу іншим; виконує 95 % від загальної кількості тестів.
	11	Здобувач освіти здатен до самостійного вивчення матеріалу; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; вміє застосувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень у практичній діяльності; самостійно знаходить інформацію (наукова література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; може самостійно виконувати практичні завдання; вирішує проблемні завдання; самостійно виконує 100 % загальної кількості тестів.
	12	Здобувач освіти має системні знання з дисципліни, уміє самостійно набувати їх, може самостійно оцінювати явища, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу розвитку процесів, логічно і творчо викладає матеріал; ретельно виконує практичні завдання; легко справляється з творчими завданнями підвищеної складності.